



Gerra Hotzaren garaiko mundua

Mikel Huarte
10
Ander Pollacino

Lauaizeta Ikastola BHI
DBH 4.B

AURKIBIDEA:

- ❑ **SESB eta herri-demokraziak**
 - ❑ Stalinen ondoko SESB (*desestalinizazioa*)
 - ❑ Ekialdeko Europako barne-matxinadak

- ❑ **Txina: Iraultza eta Maoismoa**
 - ❑ Inperiotik iraultzara
 - ❑ Txina komunista

- ❑ **Latinoamerikaren, Afrikaren eta Asiaren bilakaera**
 - ❑ Kubako iraultza
 - ❑ Latinoamerika: iraultzen eta diktaduren artean
 - ❑ Komunismoaren hedapena Afrikan eta Asian
 - ❑ Fundamentalismo islamikoaren arrakasta: Iran eta Afganistan

5. SESB eta herri-demokraziak

Stalinen ondoko SESB (desestalinizazioa):

- ❑ II. mundu gerra ondoren → **Stalin** → **Errepresio politika**
 - **Gulag**
 - 2M pertsona atxilotu

- ❑ Stalin hil (1953) → **Nikita Khrustxev**
 - Stalinen krimenak salatu
 - Preso politiko asko askatu
 - AEBekiko harreman baketsuak

- ❑ Herri demokrazia → Alderdi politiko bakarra: **SBAK** → Presidente guztiak komunistak → Beste ideologiak EZ

- ❑ Khrustxev (1964) → **Leonid Brejnev**
 - Erreforma gelditu
 - Sistemaren ekonomia gelditu



Gulag



Nikita Khrustxev

} Garai iluna → Biztanleria KGB-k kontrolatu

Ekialdeko Europako barne-matxinadak:

❑ II. mundu gerra ondoren → Ekialdeko Europako herrialdeak → **SESB**

❑ Desestalinizazioa → **Matxinadak** komunisten aurka

→ (11) **Hungaria**: Hungariako iraultza → **Imre Nagy** → **Sobietar tropek** iraultza gelditu

→ (12) **Txekoslovakia**: **Alexander Dubcek** → **Pragako udaberria**:

- Greba-eskubidea
- Alderdi eta sindikatu independenteak
- Preso politikoak askatu
- Erlijio askatasuna

Varsoviako Ituneko soldaduek Pragako Udaberria deseztatu



SESBko mapa (1960)



Alexander Dubcek

Txina: Iraultza eta Maoismoa

INPERIOTIK IRAULTZARA:

XX.mendearen hasieran, **enperadore** batek gobernatzen zuen.

Egoera horren aurka, zenbait **mugimendu** sortu ziren, erregimen politikoa aldatzearen aldekoak.

Ondorioak:

- Enperadorea kargutik kendu eta 1911n **errepublika** ezarri zen.
- **Kuomitanag**-a gobernuburuan zegoen.

Oposizioan Txinako **Alderdi Komunistaren** eraginak gora egin zuen.

Japoniak 1937an Txina **inbaditu** zuen, baina Bigarren Mundu Gerran **porrota** eduki zuen.

Gerra zibila 1949an amaitu zen. Txinako **Herri Errepublika** sortu zen.



Kuomintang



Chiang Kai-Shek

TXINA KOMUNISTA:

Mao Zedong Txinako burua izan zen (1949-1976).

Hasierako urteetan **sobietar ereduari** jarraitu zioten.

Espero ziren emaitzak lortu ez zirenez, Maok **berezko eredia** garatzea erabaki zuen (1956tik aurrera)

- **Aurreranzko Jauzi Handia** izeneko politika bultzatu zen (1958).
- Biztanleria **komuna** izeneko guneeetan integratu zen.

Politika hura oso txarra zen, eta Alderdi komunistak Mao **boteretik kendu** zuen.

Baina Maok kontraerasoa jo eta **Iraultza Kulturala** antolatu zuen (1966):

- **Igualitarismo** zorrotza ezartzea.
- Maoren aurkako **kritikak deuseztatu**.



Mao Zedong



Iraultza kulturalaren
garaiko propaganda-
kartela

7. Latinoamerikaren, Afrikaren eta Asiaren bilakaera

Kubako Iraultza:

- ❑ Fidel Castro + M26ko gerrillariak → Habana hartu (1959) → ~~Fulgencio Batista~~ → **Fidel Castro** diktadura
- ❑ Kubako klase aberatsak → AEB → Kuba inbaditzen saiatu (**Cochinos** badiaren inbasioa) → Porrota → Kubak eta SESBK harremanak estutu → **Misilen Krisia** → AEBk **merkataritza blokeoa** ezarri
- ❑ Kubako erregimenaren **ezaugarriak:**
 - ❑ **Autoritarismoa** → Sistema komunista
 - ❑ Fidel Castroren **karisma** → Sobietarren kanpo-politikaren alde → SESBK laguntza ekonomikoa eman

- **Oligarkiaren jabetzak eta estatubatuarren inbertsioak** konfiskatu.
- Kuba SESB-rekin **aliatu**



Misilak jaurtizeko toki bat



Fulgencio Batista



Che Guevara eta Fidel Castro

Latinoamerika: iraultzen eta diktaduren artean

- ❑ **Kuba** eredu → gerrilla **komunistak** Latinoamerikan → AEBk Iberoamerikar gobernua lagundu (**Diktadurak**)
- ❑ Nikaraguako iraultza → **Sandinistak** → AEBk **aurkako taldeak** lagundu → **Gerra zibil** odoltsua



Pinochet (Txileko diktadorea)



Videla (Argentina)



Sandinistak

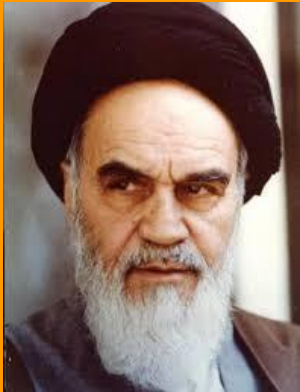
Komunismoaren hedapena Afrikan eta Asian

- ❑ Afrikan eta Asian **deskolonizazioak** → **Gobernu berriak** → haietako batzuk **komunistak**
 - ❑ **ASIA:** Vietnam, Kanboia eta Laos
 - ❑ **AFRIKA:** → SESBk **base** eta **itun militarrik**: Libia, Etiopia, Tanzania eta Mozambiken
→ **Kubako soldaduak** Angola eta Namibiako **gerra zibiletan** parte hartu



Fundamentalismo islamikoaren arrakasta: Iran eta Afganistan

- ❑ **Iran** → biztanleria *Xahren* monarkiaren kontra → Bi arrazoi nabarmen
 - Mendebaldeko ohituren integrazioa
 - Ustelkeria eta oposizioaren zapalketa
- ❑ 1979an **Khomeini** *aiatolak* estatu kolpea → **Erregimen teokratikoa** → **AEB** etsaitzat hartu
 - **Koranaren** interpretazio zorrotza
 - Botere politikoa **erlijiosoek**
- ❑ **Afganistan** → 1979an SESBk inbaditu (Sobietarren gobernu ez kentzeko) → 1989an herrialdetik alde egin



Khomeini



Afganistango mapa

entalista

GALDERAK

1. Azaldu nolakoa zen Txina XX.mendearen hasieran eta inperiotik iraultzarako prozesua

XX.mendearen hasieran, enperadore batek gobernatzen zuen Txina, baina zenbait lurralde Mendebaldeko potentzien mende zeuden. Ekonomia atzeratua zegoen: ekonomiaren oinarria nekazaritza zaharkitua zen, eta ia ez zegoen industria-garapenik. Lurra pertsona gutxi batzuen esku zegoen, eta nekazari ugari lantzen zuten, feudal motako erregimen batean.

Oposizioan, Txinako Alderdi Komunistaren eraginak gora egin zuen, Mao Zedong-en gidaritzapean, nahiz eta Chiang Kai-Shekek jazarri.

Japoniak 1937an Txina inbaditu zuen, eta komunistek eta nazionalistek bat egin zuten inbaditzailearen aurka. Baina, japoniarrek Bigarren Mundu Gerran izandako porrotaren ondoren, komunistek eta nazionalistek elkarri aurka egin zioten berriz ere. Gerra zibila 1949an amaitu zen, eta komunistek irabazi zuten. Txinako Herri Errepublikak sortu zen.

2. Azaldu Stalinen ondorengo SESB nolakoa izan zen:

Stalin hil zenean (1953. urtean), Nikita Khrustxev-ek lortu zuen boterea. Buruzagi honek Stalinekin egindako krimenak salatuz, Gulag-etako preso politiko asko askatu zituen eta Amerikako Estatu Batuekin harreman baketsuak bultzatu zituen. Khrustxev boteretik kentzean, erreformak gelditu egin ziren. Boterea Leonid Brejnev-ek hartu zuen eta hil arte egon zen boterean. Sistemaren ekonomiak geldialdi bat izan zuen eta ondorioz ezin izan zen suspertu. Garai iluna izan zen Sobietar Batasunarentzat eta espioitza agentzien bidez (KGB) biztanleria kontrolatzen zuten.

ITURBURUAK

ARGAZKIEN LINK-AK:

https://en.wikipedia.org/wiki/Mao_Zedong

<https://historiaresumida1.wordpress.com/2015/04/30/el-culto-a-mao/>

<http://historiadelahistoria.com/index.php/hoy-por-hoy/58-taiwan-la-isla-que-reclama-un-continente-y-china-el-continente-que-reclama-una-isla>

https://en.wikipedia.org/wiki/Chiang_Kai-shek

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQCnYn1NzC8RgTrilCJR_pFdyu_by7dcaGoMcSTx7LUM-X56A7ZeucHhvE

<http://files.jose-ignacio-torres-marco2.webnode.es/200004773-368d23787e/Gulag-nella-taiga-T-Kizny-500.jpg>

<http://vignette3.wikia.nocookie.net/metalgear/images/b/b8/Khrushchev-1.jpg/revision/latest?cb=20151016012616&path-prefix=es>

<http://www.mirajerez.com/wp-content/uploads/2015/07/Fidel-Castro-con-Che-Guevara.jpg>

<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/b/fotos/batista.jpg>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3f/Cubacrisis_01_Nov_1962.jpg

<http://www.latinamericanstudies.org/nicaragua/fsln-rally.jpg>

<http://4.bp.blogspot.com/-DBiBnRTtKS8/T454Ij7luiI/AAAAAAAAAAsk/e1XltowpFHE/s1600/bandung.png>

INFORMAZIOA:

Zubia Santillana ISBN: 978-84-9894-286-6

<http://es.slideshare.net>

<https://eu.wikipedia.org/>

AMAIERA

Mikel Huarte

Ander Pollacino

Lauaizeta Ikastola BHI
DBH 4.B